

INFORMATIKA FANINI O‘QITISHNING QIZIQTIRUVCHI VA INTERFAOL USULLARI. MUSTAQIL TA’LIMNI TASHKIL QILISH MEXANIZIMLARI VA O‘QUVCHILAR BILIMINI NAZORAT QILISH USULLARI

Mamatova Zilolaxon Xabibulloxonovna

*Farg‘ona davlat universiteti dotsenti,
pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)*

Nu‘monova Malohat Akmaljon qizi

Farg‘ona davlat universiteti, amaliy matematika yo‘nalishi 22.08-guruh talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada informatika fanini o‘qitishda qo‘llaniladigan qiziqarli va interfaol usullar, shuningdek, o‘quvchilarning mustaqil ta‘limini samarali tashkil etish mexanizmlari yoritiladi. Interfaol metodlar – loyihaviy ta‘lim, muammoli vaziyatlar, test texnologiyalari va AKT vositalaridan foydalanish orqali o‘quvchilarning dars jarayonidagi faolligi oshiriladi. Mustaqil ta‘limni tashkil etish mexanizmlari o‘quvchilarning ijodiy fikrlashi, mustaqil izlanish va amaliy ko‘nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan. Shuningdek, bilimni nazorat qilishning zamonaviy shakllari – elektron testlar, onlayn monitoring va baholash mezonlari haqida so‘z yuritiladi.

Annotation: This article explores engaging and interactive methods for teaching computer science, as well as mechanisms for organizing students' independent learning effectively. Interactive approaches such as project-based learning, problem-solving, testing technologies, and the use of ICT tools enhance student participation during lessons. The mechanisms of organizing independent learning aim to develop students' creative thinking, research skills, and practical abilities. The paper also discusses modern methods of knowledge assessment, including electronic tests, online monitoring, and evaluation criteria.

Аннотация: В данной статье рассматриваются интересные и интерактивные методы преподавания информатики, а также механизмы эффективной организации самостоятельного обучения учащихся. Использование интерактивных подходов — таких как проектное обучение, проблемные ситуации, тестовые технологии и ИКТ-средства — способствует активному участию учащихся в учебном процессе. Механизмы самостоятельного обучения направлены на развитие творческого мышления, исследовательских навыков и практических умений. Также освещаются современные формы контроля знаний: электронное тестирование, онлайн-мониторинг и критерии оценки.

Kalit so'zlar: Informatika ta'limi, interfaol o'qitish usullari, qiziqarli dars metodlari, mustaqil ta'lim, mustaqil o'rganish mexanizmlari, bilimni nazorat qilish

Kirish

Bugungi kunda axborot texnologiyalari hayotning barcha sohalariga chuqur kirib borgan. Shu sababli informatika fanini o'qitish jarayonida zamonaviy, qiziqarli va interfaol metodlardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. Bu usullar o'quvchilarda fanga nisbatan qiziqish uyg'otib, ularning mustaqil fikrlash va amaliy ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Informatika fanini o'qitishda qiziqtiruvchi va interfaol usullar

Informatika darslarini qiziqarli o'tkazish o'quvchilarni fan bilan chuqurroq shug'ullanishga undaydi. Quyidagi usullar bu borada samarali natija beradi:

Loyihaviy usul (Project-based learning) – o'quvchilar mustaqil yoki guruh bo'lib ma'lum bir amaliy masalani hal qilishadi, natijada ularning ijodiy fikrlash va amaliy ko'nikmalari rivojlanadi.

Muammoli ta'lim (Problem-based learning) – o'qituvchi o'quvchilarga muammoli vaziyat yaratadi, ular esa uni tahlil qilib, turli yechimlarni topishga harakat qilishadi.

Interfaol o'yinlar va viktorinalar – masalan, “Quizizz”, “Kahoot”, “Code.org” platformalari yordamida o'tkaziladigan o'yinlar darsni jonlantiradi va o'quvchilarni faol ishtirok etishga undaydi.

AKT asosida ta'lim – kompyuter simulyatsiyalari, onlayn laboratoriyalar, dasturlash muhiti va grafik interfeyslar o'quvchilarning tushunchalarni yaxshiroq o'zlashtirishiga yordam beradi.

Mustaqil ta'limni tashkil etish mexanizmlari

Mustaqil ta'lim o'quvchining o'z ustida ishlashini, yangi bilimlarni mustaqil ravishda o'zlashtirishini ta'minlaydi. Uni samarali tashkil etish uchun quyidagi mexanizmlar muhim:

1. **Onlayn ta'lim resurslaridan foydalanish** – “Codeacademy”, “Khan Academy”, “Udemy”, “Coursera” kabi platformalar orqali o'quvchilar o'z qiziqishlariga mos kurslarni o'rganishlari mumkin.
2. **O'quv portfeli yaratish** – har bir o'quvchi o'z ishlari, loyihalari, kodlari va natijalarini jamlab boradi.
3. **Teskari sinf (Flipped classroom)** – o'quvchi darsdan oldin mavzuni mustaqil o'rganadi, dars vaqtida esa o'qituvchi bilan amaliy mashg'ulotlar bajariladi.
4. **Mentorlik tizimi** – ilg'or o'quvchilar boshqalarga yordam berish orqali bilimlarini mustahkamlaydilar.

O'quvchilar bilimni nazorat qilish usullari

Bilimni nazorat qilish jarayoni ta'lim sifatini aniqlash va takomillashtirish uchun muhim. Informatika fanida quyidagi nazorat turlari samarali hisoblanadi:

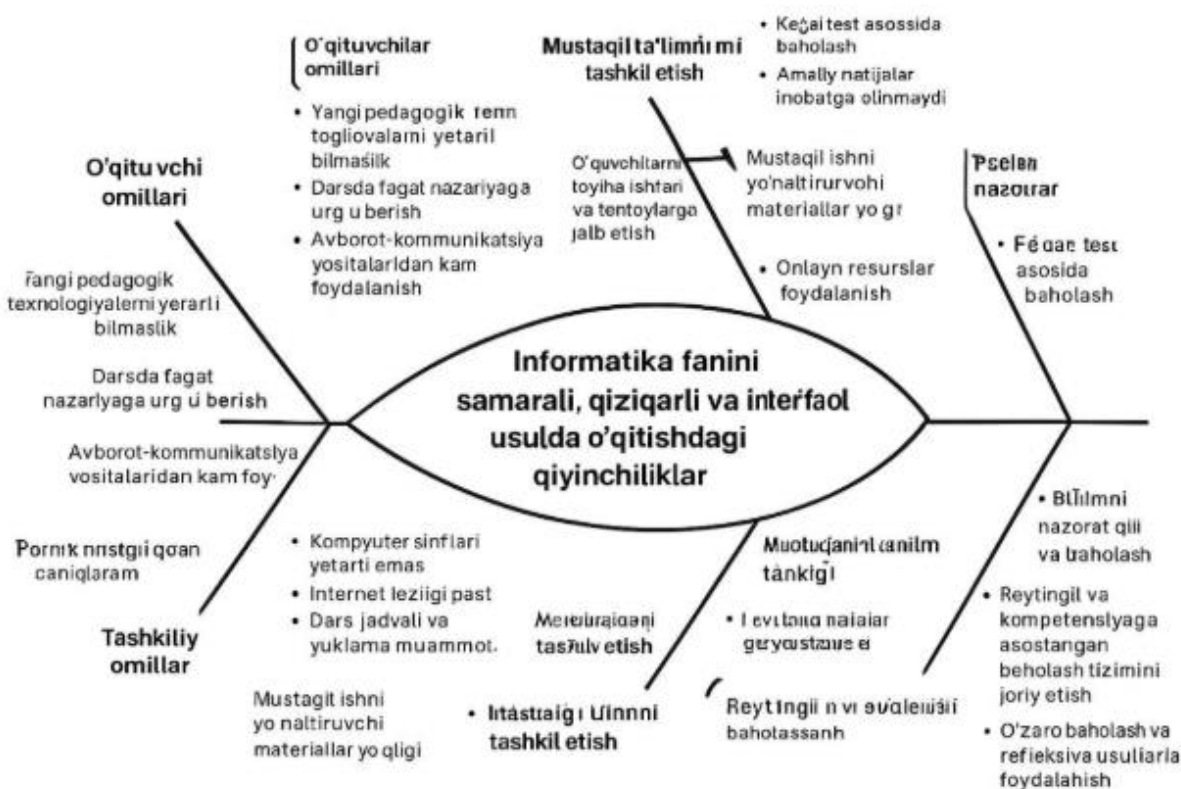

Joriy nazorat – dars jarayonidagi savol-javob, mini-testlar, kod yozish topshiriqlari.

Oraliq nazorat – mavzular bo‘yicha testlar, amaliy ishlar va kichik loyihalar.

Yakuniy nazorat – kurs yoki chorak yakunida ijodiy loyiha, dastur yoki prezentatsiya ko‘rinishida o‘tkaziladi.

Elektron baholash tizimlari – “Google Classroom”, “Moodle”, “Testmoz” kabi platformalar orqali avtomatik testlar va baholashni amalga oshirish mumkin.

Xulosa:

Informatika fanini o‘qitishda qiziqarli va interfaol usullardan foydalanish o‘quvchilarda nafaqat bilim, balki mustaqil fikrlash, tahlil qilish va muammoni hal etish ko‘nikmalarini ham rivojlantiradi. Mustaqil ta’lim va zamonaviy nazorat mexanizmlarining qo‘llanilishi esa o‘quv jarayonining samaradorligini sezilarli

darajada oshiradi. Shu bois, informatika fanini o‘qitishda innovatsion texnologiyalarni keng joriy etish bugungi kunning zaruratidir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni.
2. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari bo‘yicha o‘quv qo‘llanmalar.
3. M. Yo‘ldoshev, A. Ergashev. *Informatika va axborot texnologiyalari*. – Toshkent, 2022.
4. www.code.org, www.kahoot.com, www.coursera.org